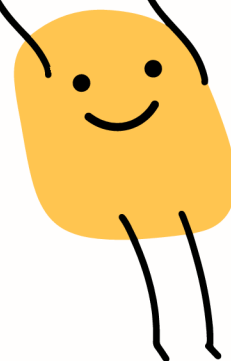

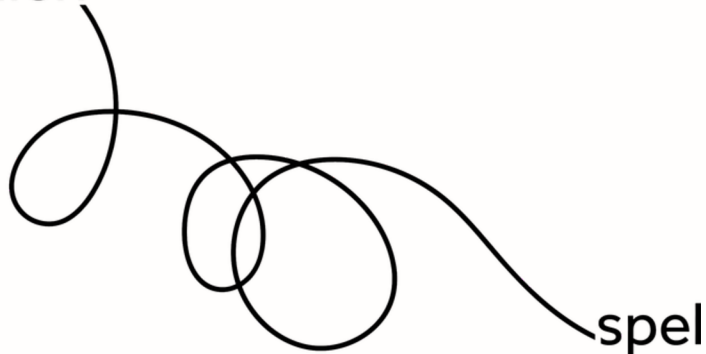
Oefenbundel

5e & 6e leerjaar

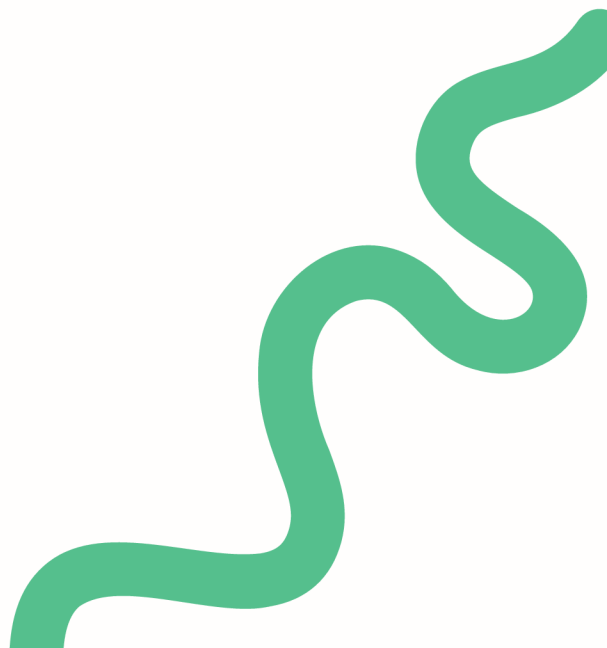
Taal

uilen

spel

Een mooi allegaartje

Je herkent afleidingen en samenstellingen en gebruikt voor- en achtervoegsels om zelf afleidingen te maken. Je maakt ook samenstellingen. Je oefent nieuwe woorden in.

1 Onderstreep de samenstellingen.

In de keukenkast vond hij wat hij zocht. Natuurlijk vond hij dat het veel te lang duurde eer hij dat brandblusapparaat kon gebruiken. Hij deed zijn uiterste best om het vuur onder controle te krijgen. Hij was immers aan het oefenen voor het wereldrecord snelblussen.

2 Onderstreep de afleidingen. Zet een kringetje rond de voor- en de achtervoegsels.

Hij vond de soep veel te waterachtig. Dus zei hij tegen de kelner: "Mijnheer, ik vind het belachelijk dat zo'n soep geserveerd wordt. Ik proef meer water dan soep." De kelner antwoordde heimelijk: "Maar u bestelde dan ook de watermeloensoep!"

3 Zoek het woord dat in het midden staat. Schrijf dan beide woorden op. Zet tussen de haakjes een S wanneer het een samenstelling is en een A indien het over een afleiding gaat.

turn *ster* speler
turnster (A) - *sterspeler* (S)

gemakke _____ wagen

_____ ( ) - _____ ( )

grootwaren _____ elijk

_____ ( ) - _____ ( )

zwem _____ kamer

_____ ( ) - _____ ( )

goochel _____ dewerk

_____ ( ) - _____ ( )

Naam: _____

Tekstsoorten herkennen De bedoeling van de schrijver achterhalen

Als je een tekst leest, is het belangrijk dat je weet met wat voor soort tekst je te maken hebt. Is het fictie of non-fictie? Moet ik alles geloven? Of heeft de schrijver het verhaal gefantaseerd?

Elke schrijver schrijft zijn teksten met een bepaalde bedoeling.

Enkele voorbeelden:

- Ontspannende teksten: een verhaal, een gedicht, een sprookje, een strip ...
- Informatieve teksten: een studieboek, een krantenartikel, een gebruiksaanwijzing ...
- Grappige teksten: een mopje, een cartoon, een grappige anekdote ...
- Overtuigende teksten: reclame, een uitnodiging, een folder ...

2 Noteer boven elke tekst de tekstsoort en kleur het passende bolletje. Soms zijn er meerdere oplossingen mogelijk.

Tekst 1: _____

Het driftige koningszontje

Er was eens een koningszoon.
Hij was heel aardig en gewoon,
maar soms kon hij zo driftig zijn.
Dan sloeg hij alles kort en klein.
De koning en de koningin
gaven hem altijd maar zijn zin
en als je altijd alles mag
is dat niet goed voor je gedrag.

Eens, op een mooie zaterdag,
toen hij nog in zijn bedje lag;
toen riep hij tegen 't keukenmeisje:
"Ik wil onmiddellijk een ijsje!"

- ontspannende tekst
- informatieve tekst
- grappige tekst
- overtuigende tekst

Meer lezen?
Iedereen heeft een staart
Annie M.G. Schmidt
Querido, 1979

Tekst 2: _____

Moeder: "Ik had drie stukken taart in de kelder
gelegd en nu ligt er maar een meer. Hoe kan dat?"
Jantje: "Wel, het was er zo verschrikkelijk donker
dat ik dat stuk niet heb zien liggen."

- ontspannende tekst
- informatieve tekst
- grappige tekst
- overtuigende tekst

Naam: _____

Tekst 3: _____

Ontbijt met chocolade: goed voor de lijn

We leerden het al in de lagere school: het ontbijt is de belangrijkste maaltijd van de dag. Maar er is meer: als u de dag begint met chocolade en vlees, kunt u uw gewicht beter onder controle houden.

Een flinke maaltijd tijdens de ochtenduren - compleet met koolhydraten, mager vlees en chocolade - zorgt ervoor dat u de rest van de dag minder honger lijdt. Dat kan er dan weer voor zorgen dat u minder eet en dus gewicht verliest.

Dat blijkt uit onderzoek door dokter Daniela Jakubowicz van de Virginia Commonwealth University en het Hospital de Clinicas Caracas in Venezuela. Ze liet 47 zwaarlijvige vrouwen twee maanden lang een 'stevig ontbijt' van 600 calorieën nemen. De resultaten vergeleek ze met die van een testgroep: 47 vrouwen die een klassiek dieet met weinig koolhydraten volgden. Het verschil mocht er zijn: de 'ontbijters' verloren vijf keer meer gewicht dan de controlegroep. "We moeten op zoek naar een dieet dat het hongergevoel onder controle houdt", aldus Jakubowicz.

Bron: *Gazet van Antwerpen*

- ontspannende tekst
- informatieve tekst
- grappige tekst
- overtuigende tekst

Tekst 4: _____

IK BEN JARIG
DUS HET IS ECHT TIJD VOOR
EEN FEESTJE
DENK AAN TAART
SLINGERS EN BALONNEN
KLINKT GOED TOCH?
KOM JE OOK LANGS?
VEEL LIEFS VAN MIJ

- ontspannende tekst
- informatieve tekst
- grappige tekst
- overtuigende tekst

Naam: _____ Klas: _____

Verenkelen of verdubbelen

1 Vul aan met de opgegeven medeklinker, enkel of dubbel. Schrijf de woorden volledig.

vertra_____en (g)	_____	vo_____edig (l)	_____
hersenschu_____ing (d)	_____	du_____ele (b)	_____
deuro_____ening (p)	_____	aflei_____en (d)	_____
we_____eldeel (r)	_____	ko_____ig (d)	_____
profe_____or (s)	_____	diplo_____a (m)	_____

Vul aan met de opgegeven klinker, enkel of dubbel. Schrijf de woorden volledig.

h_____gedis (a)	_____	k_____peren (o)	_____
sp_____nnende (a)	_____	rak_____tten (e)	_____
temperat_____r (u)	_____	dagdr_____men (o)	_____
c_____mmunie (o)	_____	bijvoorb_____ld (e)	_____
k_____tsen (a)	_____	m_____zikale (u)	_____

Verlengen

2 Er ontbreekt een letter. Vul correct aan: *d* of *t*.
Schrijf de woorden op.

d of t?

akkoor_____	_____	onbewoon_____	_____
muzieknoo_____	_____	verstrooi_____	_____
zoektoch_____	_____	drijfzan_____	_____
drietan_____	_____	achtergron_____	_____
tennisvel_____	_____	opdrach_____	_____

Nu midden in het woord!

straa_____lantaarn	_____	win_____stil	_____
be_____tijd	_____	noo_____zaak	_____
bloe_____plas	_____	moor_____wapen	_____
hui_____verzorging	_____	prin_____versie	_____

Naam: _____ Klas: _____

Woorden met *gt* of *cht*

1 Welk woord uit de tweede kolom past bij de gegeven omschrijving?

1 niet te zien =	_____	machteloos
2 heel mooi, heel goed =	_____	lijfwachten
3 je kunt er niets tegen doen, je bent	_____	nochtans
4 vliegveld =	_____	onzichtbaar
5 beschermers van een beroemd persoon =	_____	boottochtje
6 toch, desondanks =	_____	opgelucht
7 een rondvaart op het water =	_____	rechtstreeks
8 kasteel =	_____	prachtig
9 zonder omweg =	_____	burcht
10 blij dat het voorbij is =	_____	luchthaven

Hoofdletters bij aardrijkskundige namen

2 Zoek de aardrijkskundige naam. Schrijf die op.

Namen van landen:

- Het land waar je woont = _____
- Ons buurland waar ze Frans spreken = _____

Namen van steden:

- Een Ranstenaar woont in _____
- De hoofdstad van ons land is _____
- Een Bruggeling woont in _____
- De hoofdstad van Frankrijk is _____

Namen van straten:

- De *straat* naar *leper* = _____
- Deze *straat* komt uit aan de *kerk* = _____
- In deze *straat* wonen veel *beenhouwers* = ...
- In deze *laan* kunnen wel eens veel *rozen* staan = _____

Andere namen:

- Het werelddeel waarin ons land ligt = _____
- De grootste rivier in Vlaanderen = _____
- De zee aan onze Belgische kust = _____

Naam: _____ Klas: _____

Werkwoorden: tegenwoordige en verleden tijd

1 Vul de juiste vorm in van het werkwoord dat voor de zin staat: pv. of geen pv., tegenwoordige tijd of verleden tijd. Schrijf het in te vullen woord op.

- besproeien 1 Vader _____ de planten. (t.t.)
 krijgen 2 Ik heb vorig jaar een tennisraket _____.
 beroven 3 De dief _____ een vrouw van haar handtas. (t.t.)
 leiden 4 Hafida _____ haar pony naar de stal. (v.t.)
 knoeien 5 De kleuter heeft met de verf _____.
 verongelukken 6 Er _____ al vier kinderen op dit kruispunt. (v.t.)
 stoten 7 Ik _____ mijn elleboog tegen het muurtje. (v.t.)
 vastbinden 8 Bruno _____ het touw goed _____. (t.t.)
 rijden 9 De ruiters _____ op zwarte paarden. (v.t.)
 hoesten 10 Emmy _____ verschrikkelijk. (v.t.)
 antwoorden 11 _____ niet op deze moeilijke vraag!
 braden 12 Het _____ vlees smaakte heerlijk.

2 Vul de juiste vorm in van het werkwoord dat voor de zin staat: pv. of geen pv., tegenwoordige tijd of verleden tijd. Schrijf het in te vullen woord op.

- mislukken 1 De poging _____ door het slechte weer. (v.t.)
 voetballen 2 Wij _____ gisteren in de regen.
 vinden 3 _____ je broer dit plan geen goed idee? (t.t.)
 zenden 4 Lore _____ gisteren laat nog een berichtje naar haar nicht.
 branden 5 _____ dit hout maar op!
 oefenen 6 Wij _____ de hele avond aan ons toneeltje. (v.t.)
 beleven 7 Gert heeft al vele avonturen _____.
 weten 8 Hoe _____ de jongens het antwoord? (v.t.)
 snijden 9 Mehmet _____ in zijn vinger. (t.t.)
 worden 10 De jongen _____ niet gestraft. (t.t.)
 richten 11 De kinderen _____ hun zaklamp op het gat. (v.t.)
 grazen 12 In de wei _____ wel dertig koeien. (v.t.)